

neznatno, a od znotraj ljubko mestno gledališče, nato pa se nam odpre prostorni in lepi Slomškovo trg. Sredi trga se vzdiguje že omenjena stolna cerkev, ki hrani pri glavnem oltarju marmornat spomenik znamenitega slovenskega pisatelja in vzgojitelja škofa Antona Martina Slomška. Slomšek je bil, ki je prenesel stolico lavantinske škofije s Koroškega v Maribor. S hvaležnostjo se ga spominjajo mariborski Slovenci in kaj radi obiskujejo njegov grob v kapelici sredi starega mestnega pokopališča. Okolo stolne cerkve stoje znamenite hiše; tako vidimo na severni strani mestno župnišče, škofovsko palačo, hišo kanonikov in nekdanje kazinsko poslopje, v katerem se nahaja zdaj študijska knjižnica. Zapadno stran trga zapira impozantno poslopje mestne hranilnice, med njim in med cerkvijo pa je ličen park z marmornatim spomenikom Tappeinerja, ustanovitelja mestne hranilnice. Na južni strani Slomškovega trga se vzdiguje lepo poštno poslopje.

FR. LOČNIŠKAR:

Poslednji smehljaj.

ralj iz dežele vzhajajočega solnca je ležal na smrtni postelji. Njegovo obličje je pokrival črn oblak žalosti že dolgih sedem let in se mu je v teh poslednjih hipih življenja le še bolj temnil. Nobena stvar ni več razveselila dobrega vladarja in vodnika ljudstva, ki se je pod njegovo modro vladavo pospel v blaginji nad vsemi sosednimi rodovi.

Dolgo let je užival kralj ob sreči svojih državljanov lastno življensko srečo.

Toda obsenčil je duh zlobe in zavisti solnčno njegovo kraljestvo in posegel z ledenimi prsti v zadovoljna srca njegovih državljanov. Vstali so nemiri in prepiri, ki jih kralj miru in ljubezni ni mogel potolažiti z očetovsko besedo; pred orožjem pa sta mu omahnila miroljubna roka in čut človečanstva. Sedem let je gledal kralj to pustošenje srčnih in posvetnih dobrin v svojem ljudstvu in prosil je ob slednji jutranji zori solnčnega boga, naj prežene s svojo nebeško lučjo duha teme, ki je obsenčil od zahoda njegovo solnčno kraljestvo. Vendar pomoči ni hotelo biti. Kralj pa je hiral in moral leči. Celih dolgih sedem let niso videli na njegovem licu smehljaja. Ko so spoznali prijatelji, ki so mu ostali še zvesto naklonjeni, da se mu bliža smrt, so mu hoteli vsaj poslednje hipe privabiti smehljaj na lice, razorano od bolesti. Tolažili

so ga veselih obrazov z izmišljenimi vestmi, da njegovo ljudstvo uvi-
deva svojo zmoto in se boljša od dne do dne. Kralj pa je videl v njih
srca in bil še bolj žalosten ter si želel smrti.

Nesli so ga v svetišče, kjer so počivali zemeljski ostanki njegovih
dedov in je bila v kamen ovekovečena vsa nevenljiva slava njego-
vega rodu. Med vsemi pa je imel on pripravljen že vnaprej najsjaj-
nejši spomenik. Kralj je molče zrl nanj in ni izpremenil niti za hip
svojega žalostnega obraza. Vse tolažbe prijateljev, da bo ob njego-
vem svežem grobu spoznalo ljudstvo svoje zmote, so ostale brez-
uspešne. Kralj je ostal žalosten in prosil dan za dnem solnčnega boga,
naj ga pokliče v kraljestvo večnega solnca.

Lepega pomladnega jutra si je zaželel kralj pogledati v kraje, kjer
se je igral kot brezskrben otrok. Nesli so ga na dragoceni nosilnici
iz mesta v zatišje bogovom posvečenega gaja. To je bila skupina
starodavnih dreves, kjer so se shajali prebivalci njegove stolice ob
slovesnih praznikih ter častili dobrotna božanstva. Otroci vsega mesta
so imeli tam najvažnejše zavetje ob svojih nedolžnih igrah in kjer so
se obenem učili od odraslih češčenja nadoblačnih bogov.

Toda sedaj je bil gaj prazen. Bele stezice je prepregel plevel in
okrog dreves je raslo trnje.

Kralja je ta pogled še bolj razžalostil in ukazal je, naj ustavijo
nosilnico. S poslednjimi močmi se je spel kvišku in stopil na tla.
Spremljevalci so se čudili nenavadnemu poživljenju in strmé gledali
kralja, ki se je branil podpore in začel hoditi. Šli so za njim po sa-
motnih stezah. Trnje je obodlo kralju roke in kaplje njegove krvi so
padale na stezice. Iz njih pa so vzcvetele čudežne rože, ki so razširjale
vonj po kadilu, kakršnega so nekdam zažigali v tem gaju bogovom na
čast. Šli so dalje in dalje in prišli slednjič do velike skale, v kateri
je bila votlina. Pred to votlino zagledajo množico otrok. Med njimi pa
je bil kot pastir med ovčicami sivolas starček puščavnik.

Kralj in spremstvo se ustavi za grmom in opazuje to nenavadno
družbo.

Slišali so starčkov glas, ki je bil mil kot žvrgoljenje ptičkov v
pomladnem jutru. Govoril je mladini o neskončni ljubezni nadzemskih
bogov in o lepoti njihovega stvarstva. Hipoma pa je starčku potemnil
obraz in njegova beseda je postala grom. Grajal je nehvaležnost za-
vedenega ljudstva, ki se je ob ogrevajočem solncu božanstvene lju-
bezni prevzelo in zašlo na pota, ki drže v pogubo vsega rodu. Pravil
jim je, da ob umiranju ljubezni do višjih moči umira tudi medsebojna
ljubezen, namesto te pa seje kralj teme sovraštvo, prepir in zavist,

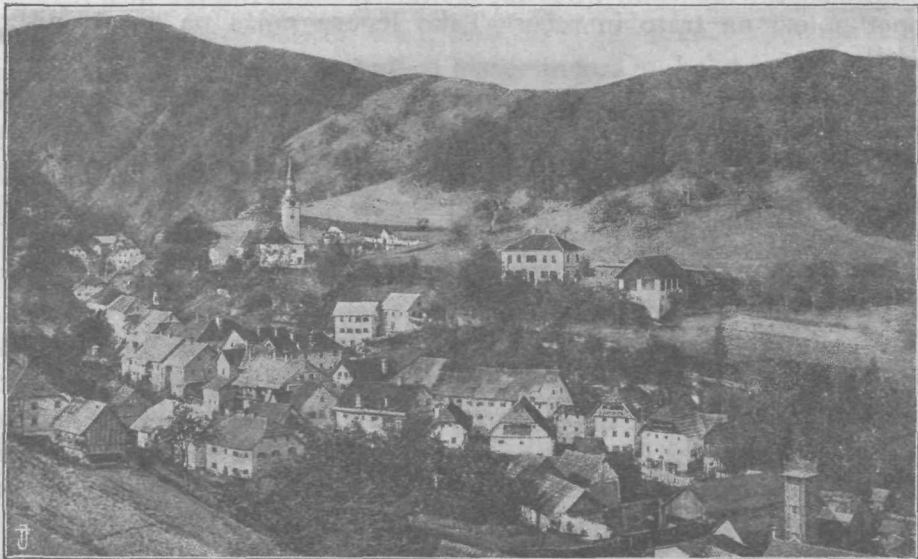
to so pregrehe, ki jih vidijo dan za dnem pri svojem propadajočem rodu. Starček je zopet v milem glasu prosil svoje nedolžne učenčke, naj mu slovesno prisežejo, da bodo hodili druga pota kot oni, ki so pozabili na ljubezen solčnih bogov.

Na stotine rok se je molče dvignilo k prisegi, in v vrhovih starodavnih dreves je zašumel skrivnostno veter, prinašajoč iz neznanih daljav nebeškolepe glasove pevajočih zborov. Zrak pa je napolnil blagodišeči vonj čudežnih rož.

Kralj s svojim spremstvom je pokleknil in dvignil roke k blagoslovu, govoreč: »To je seme boljše bodočnosti, ki požene čudežne rože in očisti s svojim vonjem moje zavedeno ljudstvo. Naj rosi blagoslov vseh bogov na starčka in na novo vstajajoči rod!«

Tisti hip je šinil skozi vejevje svetega drevesa srebrn solčni žarek in obsijal mrtvaško obličje kraljevo.

Na obrazu mrtvega kralja pa se je zazibal blažen smehljaj, ki ni več izginil. Bil je kot vesel poslanec iz neznanih daljav bodočnosti njegovega rodu.

KROPA NA GORENJSKEM